

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหามาตรการพิเศษเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ เจ้าพนักงานตำรวจศาล ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562

หลังจากที่ได้ศึกษาแนวคิด วรรณกรรมและทฤษฎี รวมถึงความเชื่อของนักกฎหมาย สำนักวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เหตุผลและความจำเป็นของการมีเจ้าพนักงานตำรวจศาล (Court Marshal) ในระบบศาลยุติธรรมไทย หลักการสากลตามอนุสัญญาสหประชาชาติ กฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ รวมถึงหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาลตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 แล้ว ในบทนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ปัญหามาตรการพิเศษเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาในบริเวณศาล

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ปัญหามาตรการพิเศษเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ในส่วนของการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาในบริเวณศาล เนื่องจากคดีอาญาเป็นคดีที่ต้องค้นหาความจริงด้วยการพิสูจน์ข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ในคดี การพิสูจน์ความผิดของจำเลยในคดีอาญาเป็นภาระหน้าที่ของฝ่ายโจทก์ที่จะต้องนำพยานหลักฐานเข้าสืบ เพื่อแสดงให้ศาลเชื่อว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริงศาลมีหน้าที่พิจารณา ข้อเท็จจริงปรับเข้ากับข้อกฎหมายและมีความพิพากษา พยานหลักฐานของคู่ความที่จะนำสืบในชั้นศาล มีทั้งพยานวัตถุ พยานเอกสาร พยานบุคคล พยานผู้เชี่ยวชาญ แต่ที่มีความสำคัญ ก็คือ “พยานบุคคล”

คำให้การของพยานบุคคลในบางคดี ผู้กระทำความผิด (จำเลย) เป็นผู้มีอิทธิพล เป็นนักการเมืองระดับประเทศ/นักการเมืองท้องถิ่น เป็นผู้มากด้วยบารมี พยานบุคคลที่จะมาเบิกความต่อศาลอาจจะไม่กล้ามาเบิกความต่อศาล เพราะเกรงกลัวอิทธิพลและกลัวว่าจะเกิดภัยอันตรายในชีวิต และทรัพย์สินของตนเองพยานบุคคลบางคน ได้รู้เห็นเหตุการณ์ มาจริงหรือรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ มาโดยตลอด แต่เวลาไปเบิกความต่อหน้าศาลแล้ว อาจเกิดความตื่นเต้นหรือความจำละเอื้อน หรือถูกเลี้ยมสอนหรือรับจ้างมาเป็นพยานได้พยานบุคคลบางคนอาจถูกข่มขู่หรือได้รับสินจ้างให้เบิกความผิดเพี้ยนไปจากความจริง จนส่งผลให้คดีความเสียหายหรือเสียความยุติธรรมในที่สุด

พยานบุคคลถือเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการยุติธรรม เพราะการพิจารณาพิพากษา ลงโทษผู้กระทำความผิด ศาลจะพิจารณาจากคำเบิกความหรือถ้อยคำของพยานหรือพิจารณาจาก น้ำหนักความน่าเชื่อถือที่พยานได้ให้การไว้เป็นสำคัญ ตามสุภาษิตกฎหมายที่ว่า “ไม่มีพยานก็ไม่มี ข้อเท็จจริงที่จะเป็นตัวกำหนดข้อกล่าวหา” รัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้รัฐมีหน้าที่คุ้มครองพยานใน คดีอาญาให้ได้รับความปลอดภัย ดังนั้น พยานบุคคลจะต้องได้รับการคุ้มครองจากสำนักงานศาล ยุติธรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี เพื่ออำนวยความยุติธรรมแก่ผู้มี อรรถคดี และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและจะต้องสร้างความมั่นใจให้กับพยาน บุคคลที่จะมาเบิกความต่อศาล

เมื่อพิจารณาถึงหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม อันเป็นหลักการพื้นฐานของกฎหมาย การใช้อำนาจรัฐต้องมีขอบเขตการใช้อำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย การคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของประชาชนกฎหมายที่รัฐตราขึ้นจะต้องมีหลักประกันความเป็นธรรมแก่ประชาชนทุก คนอย่างเท่าเทียมกัน กฎหมายที่รัฐตราขึ้นต้องมีผลบังคับใช้ในอนาคต ไม่ใช่ตราขึ้นเพื่อใช้บังคับ ย้อนหลัง ต้องมีข้อความที่ชัดเจน และจะต้องได้รับการประกาศใช้อย่างเปิดเผย เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการ บังคับใช้ที่ไม่เป็นธรรม ดังนั้น กฎหมายของทุกประเทศจะต้องอยู่ภายใต้หลักนิติรัฐและ หลักนิติธรรม โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ บทบัญญัติ ใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับหรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการ กระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ เว้นแต่การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมีกฎหมายบัญญัติให้ อำนาจไว้ให้กระทำได้ รัฐธรรมนูญจึงเป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นสำคัญ

นอกจากนี้ ตามทฤษฎีของ Walter C. Reckless ได้กล่าวถึง แนวการคิดป้องกัน อาชญากรรมที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่น่าเชื่อถือของ ประชาชน ประชาชนต้องเคารพและยึดมั่นในกฎหมาย ต้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และต้องมีบทลงโทษอย่างจริงจังกับผู้กระทำความผิดกฎหมาย

ส่วนสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School) มีความเชื่อว่า การป้องกันอาชญากรรม โดยการบังคับใช้กฎหมาย เกิดขึ้นจากมนุษย์มีเจตนาจำนงอิสระคิดตัวมาตั้งแต่กำเนิด มนุษย์มักจะ กระทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์กับตัวเองมากกว่าโทษที่ได้รับ หากเห็นว่าการกระทำใดมีโทษมากกว่า ประโยชน์ที่ได้รับมนุษย์ก็จะหลีกเลี่ยงไม่กระทำในสิ่งดังกล่าว ดังนั้น จึงมุ่งเน้นการบังคับใช้ กฎหมายให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรมทำให้คนในสังคมมีความเกรงกลัวต่อกฎหมายและมีบทลงโทษเป็นสำคัญทำให้ตัดสินใจในการกระทำความผิด การบังคับ ใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ กฎหมายจะต้องมีบทลงโทษที่แน่นอน หากกระทำความผิดใน

ลักษณะคดีประเภทเดียวกัน จะต้องได้รับการลงโทษอย่างแน่นอนกฎหมายจะต้องใช้บังคับกับทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติระหว่างคนรวยกับคนจนหรือคนที่มีอำนาจกับคนที่ด้วยโอกาสทางสังคม จะต้องมิบทลงโทษคนกระทำผิดที่มีความรวดเร็ว เพื่อเป็นการป้องปรามและข่มขวัญยับยั้งคนในสังคมให้เกิดความเกรงกลัว กฎหมายที่ใช้บังคับลงโทษผู้กระทำความผิดจะต้องมิบทลงโทษที่เหมาะสมกับความผิด ในขณะที่เดียวกันโทษที่ได้รับจะต้องไม่มีความรุนแรงมากเกินไป บทลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีความรุนแรงมากเกินไปอาจเป็นช่องทางในการกลั่นแกล้งบุคคลผู้บริสุทธิ์ให้ต้องตกเป็นอาชญากรรมทั้ง ๆ ที่ไม่ได้กระทำความผิด

ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) มีแนวคิดไปในทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยเชื่อว่าประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมอยู่ที่การควบคุม ระวัง และปราบปรามอาชญากรรม หากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถควบคุมหรือปราบปรามอาชญากรรมหรือจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ผู้สุจริตย่อมได้รับความกระทบกระเทือน ในส่วนของการดำเนินคดีอาญาจะดำเนินไปตามขั้นตอนโดยมีกระบวนการ กลั่นกรองในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่การสืบสวนก่อนทำการจับกุม การจับกุม การสืบสวนภายหลังการจับกุม การเตรียมคดีเพื่อฟ้องต่อศาล การพิจารณาคดีและการลงโทษผู้กระทำความผิด

ทฤษฎีกระบวนการ นิติธรรมทางอาญา (Due Process of Law) การใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม และมีเหตุผลตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ การดำเนินคดีต่อผู้ต้องหาในคดีอาญาต้องเป็นธรรมและมีวิธีพิจารณาตามกฎหมาย คຸ້ມครองต่อบุคคลตามมาตรฐานขั้นต่ำภายใต้หลักแห่งเสรีภาพกระบวนการตรากฎหมายในรัฐประชาธิปไตย ต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องเป็นธรรมและเหมาะสม ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญเรื่องความเป็นธรรม ยึดถือกฎหมายหรือหลักนิติธรรมมากกว่าความคิดในเรื่องการควบคุมอาชญากรรม ในการพิจารณาคดีอาญาหรือไต่สวนข้อกล่าวหาจึงต้องมีลักษณะเป็นทางการและเปิดเผยในศาล ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่อหน้าองค์คณะของผู้พิพากษาที่เป็นกลาง ไม่ลำเอียงเข้ากับฝ่ายใด

สรุปได้ว่า ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมและทฤษฎีกระบวนการนิติธรรมทางอาญา นั้นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาคดีอาญา มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม หลักการควบคุมอาชญากรรม ส่งผลดีต่อสังคมโดยรวมในแง่ของการปราบปรามอาชญากรรม แต่ก็อาจเกิดผลเสียในแง่ของการใช้อำนาจรัฐที่มีอย่างกว้างขวาง ในขณะที่หลักกระบวนการนิติธรรมจะให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน การป้องกันมิให้รัฐใช้อำนาจตามอำเภอใจ ซึ่งอาจส่งผลให้ขั้นตอนและวิธีดำเนินการสืบสวนสอบสวนตลอดจนการพิจารณาพิพากษาเป็นไปอย่างเที่ยงตรงได้

สิทธิของพยานที่จะได้รับการคุ้มครองเพื่อให้พยานบุคคลสามารถให้การได้โดยปราศจากปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจจะมีผลกระทบกับคำให้การของพยาน ซึ่งถือว่าเป็นการคุ้มครองในระดับที่สูงขึ้น โดยอาจมีเหตุปัจจัยหลายประการ ที่ส่งผลกระทบที่ทำให้พยานบุคคลให้การบิดเบือนไปจากข้อเท็จจริงที่รับรู้ได้เห็น ดังนั้น อนุสัญญาฯ จึงได้กำหนดมาตรการที่ให้รัฐภาคีนำกระบวนการพิจารณาทางอาญาที่สามารถทำให้พยานสามารถให้การได้โดยปราศจากการขัดขวาง เช่น การอนุญาตให้มีการให้การผ่านวิธีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Video Conference) หรือการนำการสืบพยานล่วงหน้ามาใช้กรณี ที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าพยานอาจถูกคุกคามแต่การนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ในการคุ้มครองพยาน จะต้องไม่เป็นการกระทบถึงสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลย ด้วยเหตุนี้ รัฐในฐานะเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องหามาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองพยานให้สามารถมาให้การต่อศาลได้โดยปลอดภัย

ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดผู้ที่ได้รับความคุ้มครอง ได้แก่ พยาน สมาชิกในครอบครัวหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับพยาน ตามกฎหมาย United States Code กระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจนำมาตรการต่าง ๆ ไปปรับใช้กับพยานและมีอำนาจออกข้อบังคับต่าง ๆ คุ้มครองผู้ให้ข้อมูลในคดีสำคัญ โดยเฉพาะการก่อการร้ายหรือการกระทำความผิด การปกปิดที่อยู่หรือข้อมูลของพยานพยานจะต้องได้รับความคุ้มครองพยานตลอด 24 ชั่วโมง เมื่อพยานไปให้การหรือเบิกความต่อศาล U.S. Marshals จะต้องดำเนินการย้ายที่อยู่ของพยาน ให้พ้นจากเขตอันตรายไปยังเขตที่ปลอดภัย ร้องขอให้ศาลมีคำสั่ง เปลี่ยน ชื่อ-นามสกุลตามที่ตั้งใหม่ให้แก่พยาน คุ้มครองความปลอดภัยด้านการคมนาคม เพื่ออำนวยความสะดวกของพยาน การกำหนดรูปพรรณสัณฐานชั่วคราว ยานพาหนะในการรับส่งพยาน ที่จอดรถ การดูแลบุตรให้แก่พยาน ในเวลาที่พยานต้องมาให้ปากคำ ล่าม หรือจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยให้แก่พยาน ในขณะที่เดินทางมาให้ปากคำ หากมีความจำเป็น พนักงานอัยการจะต้องแจ้งให้ศาลทราบถึงระดับความเสี่ยง และที่มาของภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่พยานให้ศาลทราบหรือในขณะที่รอให้ปากคำ ควรจัดที่พักของพยานแยกต่างหากจากฝ่ายโจทก์และจำเลยหรือพยาน และได้รับการรายงานสถานะหรือความคืบหน้าของคดีด้วย

เครือรัฐออสเตรเลีย ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบในการคุ้มครองพยานตลอด 24 ชั่วโมง มีอำนาจโยกย้ายผู้ให้เบาะแสไปยังสถานที่อื่น ๆ การเปลี่ยนรูปพรรณสัณฐานจัดทำเอกสาร สำคัญขึ้นใหม่การจัดหาที่อยู่ใหม่ ให้คำครองชีพที่จำเป็น ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ย้ายถิ่นฐาน ช่วยเหลือในการหางาน และการศึกษาต่อและกระทำการอื่นใดที่เห็นว่ามีควมจำเป็นต่อความปลอดภัยของพยาน กรณีที่พยานได้มีการเปลี่ยนชื่อหรือหลักฐานทางทะเบียนกฎหมายให้อำนาจผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่จะอนุญาตให้พยานปกปิดรูปพรรณสัณฐานเดิมและ

อ้างเฉพาะรูปพรรณสัณฐานใหม่ และในระหว่างการสืบพยาน กรณีผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนต้องทราบที่อยู่และพฤติการณ์ของพยาน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องต้องเปิดเผยข้อมูลนั้น แต่หากขณะนั้นมีผู้อื่นนอกจากผู้พิพากษาอยู่ด้วย เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลแก่ผู้พิพากษาก็ได้ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ค.ศ. 1994 (Witness Protection Act 1994) ได้กำหนดโทษสำหรับบุคคลที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับชื่อแสดงตัวหรือแหล่งที่อยู่ของบุคคลที่เป็นหรือได้เป็นผู้เข้าร่วมแห่งเครื่องจักรภาพหรือที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ความปลอดภัยของบุคคลดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุก 10 ปี

ประเทศอังกฤษหรือสหราชอาณาจักร พระราชบัญญัติคดีเยาวชนและพยานหลักฐานในคดีอาญา ค.ศ. 1999 พยานที่มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือในคดีอาญา คดีที่มีความร้ายแรงมากและมีความเสี่ยงที่พยานจะเป็นอันตราย อาจต้องมีการย้ายพยานบุคคลไปอยู่อีกที่หนึ่ง ได้นำมาตรการสืบพยานเป็นการส่วนตัวด้วยกล้องวิดีโอในชั้นศาล เป็นการพิจารณาลับ โดยไม่อนุญาตให้ประชาชนทั่วไปเข้าฟังการพิจารณา และศาลอาจสั่งให้สืบพยานบุคคลเป็นการส่วนตัวในห้องที่จัดไว้เฉพาะ

สำหรับประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกไม่ได้ ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระและหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายและหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับหรือการกระทำใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับไม่ได้

ส่วนบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ทั้งนี้ บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐ ส่วนการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลไม่ได้

เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายลักษณะพยาน จะมีการแบ่งประเภทของพยานหลักฐานออกเป็น 3 ประเภท กล่าวคือ พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดวิธีการ

นำสืบและการรับฟังพยานหลักฐานแต่ละประเภท ส่วนคำว่า “พยานบุคคล (Witness)” หมายถึง บุคคลที่มาให้ถ้อยคำต่อศาลและเบิกความเล่าเรื่องด้วยวาจาต่อศาล เพื่อที่ศาลจะได้บันทึกถ้อยคำ ของพยานนั้นไว้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี พยานบุคคลแยกได้เป็น “ประจักษ์พยาน หรือพยานโดยตรง” หมายถึง พยานหลักฐานที่บ่งระบุถึงข้อเท็จจริงหนึ่งข้อเท็จจริงใดโดยชัดเจน และ “พยานแวดล้อมกรณีหรือพยานเหตุผล” หมายถึง พยานหลักฐานที่ไม่ได้บ่งระบุถึงข้อเท็จจริง โดยตรง แต่สามารถอนุมานได้ด้วยเหตุผลหรือสามัญสำนึกว่ามีข้อเท็จจริงหนึ่งข้อเท็จจริงใดเกิดขึ้น

การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้ความสำคัญกับพยานในคดี ไม่ว่าจะเป็น พยานบุคคลพยานเอกสารและพยานวัตถุ เพราะถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการค้นหาความจริงเพื่อ พิสูจน์การกระทำผิดของจำเลย และพยานบุคคลเป็นพยานที่มีความสำคัญยิ่งกว่า พยานหลักฐานชนิดอื่น ๆ เพราะเป็นพยานที่รับรู้และเห็นเหตุการณ์ด้วยตนเองมาโดยตรงหรือที่ เรียกว่าประจักษ์พยาน จึงถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือที่ศาลจะรับฟังในคดีอาญา เพื่อพิจารณาพิพากษาลงโทษจำเลย ในการพิจารณาคดีชั้นศาล พยานบุคคลอาจจะไม่กล้าที่จะมาเบิก ความเป็นพยานในศาล เพราะเกรงว่าตนเองและบุคคลใกล้ชิดอาจจะไม่ได้รับความปลอดภัย เนื่องจากการถูกข่มขู่ คุกคาม ทำร้ายร่างกายหรือถูกบีบบังคับจากคู่ความ ซึ่งอาจเป็นผู้มีอิทธิพล จึงทำให้พยานบุคคลไม่กล้าที่จะมาเบิกความเป็นพยานในศาล ดังนั้น การคุ้มครองพยานบุคคลใน คดีอาญาให้ได้รับความปลอดภัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่รัฐจะต้องมีมาตรการให้ความ คุ้มครองแก่พยานบุคคลที่จะมาเบิกความในศาลให้เกิดความมั่นใจและปลอดภัยเพื่อให้กระบวนการ ยุติธรรมทางอาญาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริง

เมื่อได้ศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานบุคคลของประเทศ สหรัฐอเมริกาเครือรัฐออสเตรเลีย และประเทศอังกฤษ เห็นได้ว่า ประเทศสหรัฐอเมริกามีระบบที่มี ประสิทธิภาพ คุ้มครอง ทั้งตัวพยานบุคคล ผู้ที่จะเป็นพยาน หรือมีแนวโน้มที่จะเป็น พยาน นอกจากนี้ กฎหมายกำหนดให้มีหน่วยงานสังกัดกระทรวงยุติธรรม จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ ศาลยุติธรรมของสหรัฐอเมริกา เป็นหน่วยงานด้านการบังคับใช้กฎหมายของศาลในรัฐบาลกลาง “United States Marshals Service (USMS) หรือ U.S. Marshals” มีอำนาจหน้าที่หลักในการรักษา ความปลอดภัยแก่บุคคลในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งการคุ้มครองพยานบุคคล (Witness Security) โดยพยานบุคคลจะต้องให้ความคุ้มครองพยานตลอด 24 ชั่วโมง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงนำมามาตรการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาของประเทศ สหรัฐอเมริกาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหามาตรการพิเศษเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้า พนักงานตำรวจศาลด้านคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจ ศาล พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 กำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล และรักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พนักงานและลูกจ้างของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งกระทำการตามหน้าที่หรือเพราะเหตุที่จะกระทำหรือได้กระทำการตามหน้าที่ รวมทั้งอาคาร สถานที่ และทรัพย์สินของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม

ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ กฎหมายได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาลไว้แต่กฎหมายไม่ได้ระบุว่า เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่คุ้มครองพยานบุคคลที่มาเบิกความหรือให้การต่อศาลในคดีอาญาด้วย ดังนั้น เพื่อให้บุคคลที่จะมาเป็นพยานเบิกความหรือให้การต่อศาลในคดีอาญา มีความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พยานบุคคลจะต้องได้รับการคุ้มครองจากสำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีพรรคคดีและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและจะต้องสร้างความมั่นใจให้กับพยานบุคคลที่จะมาเบิกความต่อศาลเป็นไปตามกับแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. 2565 - 2568

ด้วยเหตุและผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงเสนอเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่คุ้มครองพยานบุคคลที่มาเบิกความหรือให้การต่อศาลในคดีอาญาภายในบริเวณศาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีพรรคคดีและรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน และสร้างความมั่นใจให้กับพยานบุคคลที่จะมาเบิกความต่อศาล การป้องกันหรือหลีกเลี่ยงไม่ให้มีการคุกคามพยานบุคคล การพิจารณาลงโทษผู้กระทำการคุกคามพยานบุคคล ตลอดจนการปฏิบัติต่อพยานบุคคลอย่างเหมาะสมในบริเวณศาล ตามสิทธิและเสรีภาพที่บัญญัติไว้รัฐธรรมนูญ

ตารางที่ 1 แสดงมาตรการการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาในบริเวณศาล

ประเทศสหรัฐอเมริกา	เครือรัฐออสเตรเลีย	สหราชอาณาจักร	ประเทศไทย
<p>ตามกฎหมาย United States Code กระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจนำมาตรการต่างๆ ไปปรับใช้กับพยานและมีอำนาจออกข้อบังคับต่างๆ กลุ่มครอง ผู้ให้ข้อมูลในคดีสำคัญโดยเฉพาะการก่อการร้ายหรือจารกรรมข้อมูล การปกปิดที่อยู่หรือข้อมูลของพยานพยานจะต้องได้รับความคุ้มครองพยานตลอด 24 ชั่วโมง เมื่อพยานไปให้การหรือเบิกความต่อศาล U.S. Marshals กลุ่มครองความปลอดภัยด้านการคมนาคม ระหว่างเรือนจำกับการมาปรากฏตัวในศาล เพื่ออำนวยความสะดวกของพยาน และกรณีที่มีการชักค้ำพยานในศาลโดยทนายจำเลยเมื่อเสร็จภารกิจในการเป็นพยานแล้ว จะต้องพาตัวพยานออกไปทันที</p>	<p>ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบในการคุ้มครองพยานตลอด 24 ชั่วโมง และในระหว่างการสืบพยาน กรณีผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนต้องทราบที่อยู่และพฤติการณ์ของพยาน เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องต้องเปิดเผยข้อมูลนั้น แต่หากขณะนั้นมีผู้อื่นด้วย เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลแก่ผู้พิพากษาก็ได้ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ค.ศ. 1994 (Witness Protection Act 1994) ได้กำหนดโทษสำหรับบุคคลที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ แสดงตัวหรือแหล่งที่อยู่ของบุคคลที่เป็นหรือได้เป็นผู้เข้าร่วมแห่งเครือจักรภพหรือที่จะทำให้เกิดความเสื่อมเสียแก่ความปลอดภัยของบุคคลดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุก 10 ปี</p>	<p>พระราชบัญญัติคดีเยาวชนและพยานหลักฐานในคดีอาญา ค.ศ.1999 พยานที่มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือในคดีอาญาคดีที่มีความร้ายแรงมาก และมีความเสี่ยงที่พยานจะเป็นอันตราย ทั้งนี้ ได้นำมาตรการสืบพยานเป็นการส่วนตัวด้วยกล้องวิดีโอในชั้นศาลเป็นการพิจารณาลับโดยไม่อนุญาตให้ประชาชนทั่วไปเข้าฟังการพิจารณาและศาลอาจสั่งให้สืบพยานบุคคลเป็นการส่วนตัวในห้องที่จัดไว้เฉพาะ</p>	<p>-</p>

ประเทศสหรัฐอเมริกา	เครือรัฐออสเตรเลีย	สหราชอาณาจักร	ประเทศไทย
หรือจัดให้มีการรักษา ความปลอดภัยให้แก่' พยานในขณะเดินทางมา ให้ปากคำ หากมีความ จำเป็น			

4.2 การออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ปัญหามาตรการพิเศษเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาลในส่วนของการออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล เนื่องจากศาลเป็นหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม ผู้ที่มีความเดือดร้อนทางอรรถคดีต้องการแสวงหาความยุติธรรม ปราศจากมุ่งหวังว่าความไม่เป็นธรรมจะต้องได้รับการขจัดปิดเป่าให้ผ่านพ้นไป ศาลจึงเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นรักษาความเป็นธรรมอำนวยความยุติธรรมแก่ทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ในปัจจุบันได้เกิดเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล การก่อเหตุร้ายภายในบริเวณศาล หรือการกระทำที่เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์องค์กร อาทิ พบบุคคลพกมีด อาวุธปืน หรือวัตถุต้องห้ามต่าง ๆ หรือพบบุคคลที่มีพฤติกรรมขัดขวางหรือก่อกวนการพิจารณา คดี การคุมคาม หรือมีแนวโน้มที่จะสร้างความหวาดกลัวในห้องพิจารณาคดี ส่งเสียงดังโวยวาย ทะเลาะเบาะแว้ง หรือหากมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อว่าบุคคลนั้นมีพฤติกรรมขัดขวางหรือก่อให้เกิดการก่อกวนหรือการคุกคามบุคคล หรือมีแนวโน้มที่จะสร้างความหวาดกลัวให้กับบุคคลอื่นภายในบริเวณศาล แต่เจ้าพนักงานตำรวจศาล ไม่สามารถออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าในบริเวณศาลได้เลย

แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 30 – มาตรา 33 จะมีบทบัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล แต่ก็ยังเป็นอำนาจโดยเฉพาะของศาลในการออกข้อกำหนดต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อหน้าศาลเท่านั้น เจ้าพนักงานตำรวจศาลไม่สามารถใช้อำนาจในการออกข้อกำหนดใด ๆ แทนศาลได้อีกทั้งการออกข้อกำหนดเพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาลเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ จะกระทำได้อีกก็ต่อเมื่อมีข้อยกเว้นให้กระทำได้แต่ต้องอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดฐานประพฤติดนไม่เรียบร้อยภายในบริเวณศาล ซึ่งเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล แต่ก็ยังเป็นอำนาจของศาลโดยเฉพาะ

การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการ ผู้พิพากษาเป็นศูนย์กลางของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน ผู้พิพากษามีบทบาทสำคัญในการให้ความเชี่ยวชาญแก่ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิ พร้อมทั้งนำผู้ที่กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ผู้พิพากษาต้องสร้างหลักประกันว่าผู้ที่กระทำความผิดได้รับความคุ้มครองว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะมีคำตัดสินว่าเป็นผู้กระทำความผิด ผู้พิพากษาทำหน้าที่ถ่วงดุลและคานอำนาจจากฝ่ายบริหาร เพื่อให้มีหลักประกันว่าได้ดำเนินการตามหลักกฎหมายว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนและหลักนิติธรรม การที่ผู้พิพากษาเป็นอิสระ และมีความเที่ยงธรรม จึงเป็นความมุ่งหมายของอารยประเทศ จึงมีความพยายามหรือรับรองให้ศาลมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง และจะต้องได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายและทางปฏิบัติ จากการถูกทำร้ายและการคุกคาม ช่มชู้ใด ๆ จากการทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี

กฎหมายละเมิดอำนาจศาลจึงเป็นมาตรการทางกฎหมายในการรักษาความสงบเรียบร้อย ในบริเวณศาล เพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์ในทางยุติธรรม ทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเป็นธรรม อันเป็นมาตรการตามกฎหมายวิธีสบัญญัติ จึงไม่ใช่เป็นความผิดทางอาญา แต่เป็นเพียงการละเมิดอำนาจและหน้าที่ของศาลเกี่ยวกับการพิจารณาคดีและการรักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งเป็นอำนาจและหน้าที่พิเศษ โดยเฉพาะของศาลเท่านั้น

ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลจึงมีเป้าหมายเพื่อคุ้มครองการทำหน้าที่ของศาลในระหว่างการพิจารณาคดีเป็นสำคัญ ความหมายของคำว่า “ละเมิดอำนาจศาล” หมายถึง การขัดขืนไม่เคารพเชื่อฟังคำสั่งศาล โดยจงใจกระทำการใด ๆ ที่เป็นปฏิปักษ์ต่ออำนาจและศักดิ์ศรีของศาลหรือขัดขวางการบริหารงานยุติธรรมของศาลรวมถึงการกระทำใด ๆ ที่มีความโน้มเอียงที่จะทำให้เกิดอุปสรรคต่อการบริหารงานของศาลด้วย

การละเมิดอำนาจศาล มี 2 ประการ กล่าวคือ การละเมิดอำนาจศาลด้วยการขัดขืนไม่เคารพเชื่อฟังคำสั่งของศาลโดยกระทำการใด ๆ ที่เป็นปฏิปักษ์ต่ออำนาจศาลหรือศักดิ์ศรีของศาลทางกริยาและวาจา และการละเมิดอำนาจศาลด้วยการจงใจขัดขวางหรือมีแนวโน้มว่าจะขัดขวางการบริหารงานยุติธรรมทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของศาลเกิดความยุ่งยาก ไม่อาจดำเนินการไปได้เพราะการขัดขวางนั้น

หลักนิติธรรมและหลักนิติรัฐ เป็นหลักการที่ว่าด้วยการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำการใด ๆ ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ต่อเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจกระทำได้ และเฉพาะในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประชาชนทุกคนต้องเคารพสิทธิแห่งกฎหมายซึ่งกันและกัน โดยรัฐที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย จะต้องมีหลักนิติธรรมค้ำชูหลักนิติรัฐ ความสงบสุขของสังคมจะมีอยู่อย่างยั่งยืนได้ หลักนิติธรรมยึดถือความสูงสุดของกฎหมาย

กฎหมายของแผ่นดินย่อมเหนือกว่าการใช้อำนาจสิทธิดุลยพินิจอย่างกว้างขวางของรัฐบาล หรือฝ่ายปกครอง บุคคลทุกคนอยู่ในฐานะเท่าเทียมกันในทางกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายปกครอง ข้าราชการหรือประชาชน ก็ต้องใช้กฎหมายฉบับเดียวกันและอยู่ภายใต้บังคับของศาล เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยกฎหมายที่เรียกว่า รัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดซึ่งพัฒนามาเป็นแนวนโยบายการเมืองและพัฒนามาเป็นหลักกฎหมายที่เรียกว่าหลักนิติรัฐ ซึ่งถือว่ากฎหมายนั้นเป็นกรอบแห่งการใช้อำนาจของรัฐหรือเป็นการจำกัดการใช้อำนาจของรัฐ โดยกฎหมายการที่ประชาชนจะได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามหลักนิติธรรม รัฐจึงมีหน้าที่ให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วยหลักนิติธรรมจึงเป็นที่มาของหลักนิติรัฐในระบบกฎหมายไทย ดังนั้น หลักนิติธรรมกับหลักนิติรัฐ จึงต้องควบคู่กัน ไม่อาจแยกจากกันได้

ดังนั้น กฎหมายของประเทศจะต้องอยู่ภายใต้หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม โดยเฉพาะ รัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับหรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ เว้นแต่การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ให้กระทำ ได้ รัฐธรรมนูญจึงเป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ

Walter C. Reckless ได้กล่าวถึงแนวคิดป้องกันอาชญากรรมที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่น่าเชื่อถือของประชาชน ประชาชนต้องเคารพและยึดมั่นในกฎหมาย กฎหมายจะต้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและต้องมีบทลงโทษอย่างจริงจังกับผู้กระทำความผิดกฎหมาย

ในส่วนของ การป้องกันอาชญากรรมโดยการบังคับใช้กฎหมาย สำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School) มีความเชื่อว่าเกิดขึ้นจากมนุษย์มีเจตนาจำนงอิสระคิดตัวมาตั้งแต่กำเนิด มนุษย์มักจะกระทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์กับตัวเองมากกว่าโทษที่ได้รับ หากเห็นว่าการกระทำใดมีโทษมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับมนุษย์ก็จะหลีกเลี่ยงไม่กระทำในสิ่งดังกล่าว และการที่เกิดอาชญากรรมขึ้น เนื่องจากมนุษย์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การประกอบอาชญากรรมเกิดประโยชน์มากกว่าโทษที่จะได้รับ ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายและบทลงโทษ หรือบทลงโทษไม่มีความรุนแรงจึงไม่มีความเกรงกลัว ดังนั้น แนวคิดนี้จึงมุ่งเน้นการ บังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรมทำให้คนในสังคมมีความเกรงกลัวต่อกฎหมายและบทลงโทษเป็นสำคัญ ทำให้ตัดมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด การบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ กฎหมายจะต้องมีบทลงโทษที่มีความแน่นอน หากกระทำความผิดในลักษณะคดีประเภทเดียวกัน จะต้องได้รับการลงโทษอย่างแน่นอน กฎหมายจะต้องใช้บังคับกับทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการ

เลือกปฏิบัติระหว่างคนรวยกับคนจน หรือคนที่มั่งมีอำนาจกับคนที่ด้วยโอกาสทางสังคมจะต้องมีบทลงโทษคนกระทำผิดที่มีความรวดเร็ว กฎหมายที่ใช้บังคับลงโทษผู้กระทำความผิดจะต้องมีบทลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดไม่น้อยเกินไป ในขณะที่เดียวกันโทษที่ได้รับจะต้องไม่มีความรุนแรงมากเกินไป บทลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีความรุนแรงมากเกินไปอาจเป็นช่องทางในการกลั่นแกล้งบุคคล ผู้บริสุทธิ์ให้ต้องตกเป็นอาชญากรรมทั้ง ๆ ที่ไม่ได้กระทำความผิด

ตามทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม ในส่วนของการดำเนินคดีอาญาจะดำเนินไปตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยมีกระบวนการกลั่นกรองในแต่ละขั้นตอนตั้งแต่การสืบสวนก่อนทำการจับกุม การจับกุม การสืบสวน ภายหลังการจับกุมการเตรียมคดีเพื่อฟ้องต่อศาล

ทฤษฎีกระบวนการนิติธรรมทางอาญา หมายถึง การใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมและมีเหตุผลตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ การดำเนินคดีต่อผู้ต้องหาในคดีอาญาด้วยหลักของความเป็นธรรม และวิธีพิจารณาตามกฎหมาย จะต้องให้ความคุ้มครองต่อบุคคลตามมาตรฐานขั้นต่ำภายใต้หลักแห่งเสรีภาพ (Liberty) นอกจากนี้ กระบวนการตรากฎหมายในรัฐประชาธิปไตย ต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องเป็นธรรมและเหมาะสม จึงให้ความสำคัญ ในเรื่องความเป็นธรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ และยึดถือกฎหมายหรือหลักนิติธรรมมากกว่าความคิดในเรื่องการควบคุมอาชญากรรม เนื่องจากการค้นหาข้อเท็จจริงซึ่งกระทำโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจและอัยการหรือฝ่ายปกครอง ในบางกรณีอาจกระทำในที่รโหฐานซึ่งก็อาจใช้วิธีการล่อลวง ชูเชิญ หรือการสร้างพยานหลักฐานขึ้นมาใหม่ได้ และเพราะทฤษฎีนี้ยึดถือกฎหมายเป็นหลัก ในการพิจารณาคดีอาญาหรือไต่สวนข้อกล่าวหา จึงต้องมีลักษณะเป็นทางการและเปิดเผยในศาลยุติธรรม ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่อหน้าองค์คณะของผู้พิพากษาที่เป็นกลาง ไม่ลำเอียงเข้ากับฝ่ายใด

สรุปได้ว่า ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมและทฤษฎีกระบวนการนิติธรรมทางอาญา นั้นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาคดีอาญา แม้จะมีความแตกต่างในทางปฏิบัติ แต่ก็มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม หลักการควบคุมอาชญากรรมนั้นอาจส่งผลดีต่อสังคมโดยรวมในแง่ของการปราบปรามอาชญากรรมที่ได้ผลมากกว่า แต่ก็อาจเกิดผลเสียในแง่ของการใช้อำนาจรัฐที่มีอย่างกว้างขวาง ในขณะที่หลักกระบวนการนิติธรรมจะให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การป้องกันมิให้รัฐใช้อำนาจตามอำเภอใจ ซึ่งอาจส่งผลให้ขั้นตอนและวิธีดำเนินการสืบสวนสอบสวนตลอดจนการพิจารณาพิพากษาได้

ส่วนแนวคิดและหลักการลงโทษทางอาญาเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยและประกันผลประโยชน์ของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม เมื่อพิจารณาในแต่ละฐานความผิดในประมวลกฎหมายอาญาย่อมมีบทลงโทษที่มีความรุนแรงแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการกระทำหรือผลของการกระทำ ดังนั้น สัดส่วนของโทษจึงมีความเกี่ยวข้องกับเหตุฉกรรจ์หรือ

พฤติการณ์ของการกระทำที่ทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น แนวคิดนี้ความหนักเบาของโทษจะกำหนดตามความร้ายแรงของอันตรายของการกระทำ ความผิดอันเป็นแนวคิดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้แค้น ช่มชู้ และเพื่อยับยั้งอาชญากรรมอันเป็นการตอบสนองความร้ายแรงของการกระทำ ความผิดตามแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Classical School of Criminology) กฎหมายจึงไม่อาจละเลยวัตถุประสงค์ของการแก้แค้นและการช่มชู้ เพื่อยับยั้งและป้องกันอาชญากรรมลงได้ โดยจะใช้มาตรการต่าง ๆ ควบคู่กันไปอย่างเหมาะสม

ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แบ่งการละเมิดอำนาจศาล เป็น 2 ประเภท โดยใช้ทั้งลักษณะของการกระทำเป็นเกณฑ์และใช้ประเภทแห่งคดีเป็นเกณฑ์ กรณีที่พิจารณาจากการกระทำแบ่งเป็นการละเมิดอำนาจศาลโดยตรง หมายถึง การละเมิดอำนาจศาลต่อหน้าศาล ศาลสามารถใช้กระบวนการพิจารณาคดีโดยรวบรัด และการละเมิดอำนาจศาลโดยอ้อม อันได้แก่การละเมิดอำนาจศาลที่กระทำภายนอกศาล

ส่วนกรณีที่พิจารณาจากประเภทแห่งคดี แบ่งเป็นการละเมิดอำนาจศาลทางแพ่ง หมายถึง การละเมิดอำนาจศาลที่ฝ่าฝืนคำสั่งศาลและได้กระทำลงต่อคู่ความอีกฝ่าย และการละเมิดอำนาจศาลทางอาญา หมายถึง การกระทำละเมิดอันเป็นปรปักษ์ โดยตรงต่อศักดิ์ศรีและอำนาจศาล ประเทศสหรัฐอเมริกาจะให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นอย่างมาก แต่ในเรื่องละเมิดอำนาจศาลก็มีการจำกัดขอบเขตในการวิพากษ์วิจารณ์ศาล ได้วางหลักเรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นไว้ รวมไปถึงสื่อมวลชนด้วย โดยทั่วไปการโฆษณาผ่านสื่อมวลชนไม่ว่าชนิดใด ๆ เกี่ยวกับคดีที่กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งมีลักษณะเป็นการช่มชู้เป็นการสร้างอิทธิพลเหนือศาลหรือเป็นการขัดขวางรบกวนหรือก่ออุปสรรคใด ๆ ต่อการบริหารความยุติธรรมของศาล ย่อมถือได้ว่าเป็นการละเมิดอำนาจศาล แต่หากคดีที่ได้ถึงที่สุดลงโดยศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว การวิพากษ์วิจารณ์หรือติชมใด ๆ ย่อมสามารถกระทำได้โดยเสรีและไม่มีข้อจำกัดแต่อย่างใด

เครือรัฐออสเตรเลีย เจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัย หรือ The Office of the Sheriff ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยของศาล ดูแลความปลอดภัยแก่กระบวนการยุติธรรม มีรูปแบบพิเศษแตกต่างจากการรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหรือการรักษากฎหมายของตำรวจทั่วไป โดยพระราชบัญญัติการรักษาความปลอดภัยของศาล ค.ศ. 2005 ได้กำหนดให้บังคับใช้แต่เฉพาะบุคคลที่อยู่ภายในบริเวณศาล กล่าวคือ บุคคลจะต้องอยู่ในบริเวณศาลและบุคคลนั้นเข้าร่วมในศาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาคดี รวมถึงกรณีในการดำเนินคดี พยาน ลูกขุน ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือผู้สนับสนุน

กฎหมายได้กำหนดคำนิยาม คำว่า “สถานที่ตั้งของศาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาล” หมายถึง สถานที่ ที่ศาลจัดขึ้นหรือที่ใช้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศาล ให้หมายความรวมถึง ลานหน้าศาล ลานสนาม ลานจอดรถ ห้องน้ำ ห้องโถง ทางเดินหรือบริเวณอื่น ๆ ที่ใช้ร่วมกับ สถานที่ อาคารหรือสถานที่ที่ใช้เป็นทางเข้าหรือออกจากสถานที่หรือสถานที่ที่ศาลจัดขึ้นหรือที่ใช้ เกี่ยวกับการดำเนินงานของศาล เป็นต้น เจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยยังมีอำนาจในการออก คำสั่งเพื่อความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของศาลด้วย เช่น ออกคำสั่งแก่บุคคล ในบริเวณศาล หากมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลนั้นในบริเวณศาลมีลักษณะเป็น พฤติกรรมที่ขัดขวางบุคคลหรือหลายบุคคลบุคคลอื่น ๆ หรือก่อให้เกิดการก่อกวนหรือการคุกคาม บุคคลหรือบุคคลหลายบุคคลอื่น ๆ หรือก่อให้เกิดหรือมีแนวโน้มว่าจะสร้างความหวาดกลัวให้กับ บุคคลอื่นหรือบุคคลหลายบุคคลอื่น ๆ ตราบเท่าที่ความประพฤติที่เกี่ยวข้องจะเป็นไปได้ แต่คำสั่ง จะต้องมีความสมเหตุสมผลต่อสถานการณ์นั้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดหรือการกำจัด การก่อกวน การคุกคาม หรือการทำให้หวาดกลัว

ประเทศอังกฤษ หรือสหราชอาณาจักร เป็นต้นแบบของความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล โดยกฎหมายเกี่ยวกับความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในรูปของคำพิพากษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท อันได้แก่ความผิด ฐานละเมิดอำนาจศาลในทางแพ่ง เป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ยอมปฏิบัติตาม คำสั่งของศาล และความผิด ฐานละเมิดอำนาจศาลในทางอาญา เป็นการขัดขวางหรือแทรกแซง กระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลทั้งสองประเภทนี้ มิได้จำกัดสถานที่ใน การกระทำความผิด จึงอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในบริเวณและนอกบริเวณศาล อีกทั้งยังมีได้จำกัดกรรมของ การทำความผิด จึงอาจเป็นการกระทำต่อบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้พิพากษาก็ได้ อาจเป็นการกระทำต่อ ลูกขุน คู่ความในคดี หรือเจ้าหน้าที่ศาล เป็นต้น

กฎหมาย The Contempt of Court Act 1981 เป็นการกระทำเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูล ต่าง ๆ ซึ่งส่งผลเป็นการแทรกแซงหรือขัดขวางกระบวนการยุติธรรม กำหนดความผิดในลักษณะที่ เด็ดขาด ผู้กระทำจึงต้องรับผิดชอบ แม้จะมีได้มีเจตนาในการกระทำความผิด ผู้กระทำมีหน้าที่ในการ พิสูจน์ความสุจริตในการกระทำของตนเพื่อได้รับการยกเว้นความรับผิดชอบฐานละเมิดอำนาจศาล ส่วน การดำเนินคดีฐานละเมิดอำนาจศาล ศาลจำเป็นต้องพิจารณาว่า การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการ กระทำความผิดทางอาญาด้วยหรือไม่ หากเป็นการกระทำที่เป็นความผิดตามกฎหมายด้วย จำต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาเพียงอย่างเดียว ตัดการพิจารณาในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ออกไป แต่หากการกระทำดังกล่าวมิได้เป็นการกระทำความผิดทางอาญา จึงสามารถดำเนิน กระบวนการพิจารณาเฉพาะอย่างคดีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล พนักงานอัยการ ทนายความ และ ศาล ในขณะที่การกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ซึ่งมีได้กระทำต่อหน้าศาล จะมี

กระบวนการที่มีความใกล้เคียงกับกระบวนการพิจารณาคดีอาญาทั่วไป ในแง่ของผู้พิพากษา ศาลที่พิจารณาคดีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในประเทศอังกฤษ ไม่ได้เปิดโอกาสให้มีการเปลี่ยนผู้พิพากษา

สำหรับประเทศไทย การออกข้อกำหนดใดๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ จะกระทำได้อีกก็ต่อเมื่อมีข้อยกเว้นให้กระทำได้แต่ต้องอาศัยบทบัญญัติของกฎหมาย เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2566 ได้รับรองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมไว้

ประเทศไทยมีกฎหมายหลัก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความคิดฐานละเมิดอำนาจศาล จำนวน 2 ฉบับ กล่าวคือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 33 กำหนดให้ผู้พิพากษาที่พบการกระทำความคิดสามารถดำเนินการลงโทษผู้กระทำการละเมิดอำนาจศาลได้ทันที กำหนดอัตราโทษปรับไม่เกิน 500 บาท และโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ส่วนพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 64 กรณีที่ลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดด้วยโทษปรับหรือจำคุก ต้องเปลี่ยนองค์คณะที่พิจารณา กำหนดอัตราโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท และโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน นอกจากนี้ ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ 444/2528 มีว่าการกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเป็นเพียงการกระทำละเมิดต่ออำนาจศาลและหน้าที่ของศาลในการดำเนินการกระบวนการพิจารณาและรักษาความเรียบร้อยในบริเวณศาล อันเป็นมาตรการตามวิธีสบัญญัติเท่านั้น และการดำเนินการกระบวนการพิจารณาและการรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาลไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการกระบวนการพิจารณาในคดีแพ่งหรือคดีอาญา หรือการรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาลในคดีแพ่งหรือคดีอาญา ก็มีใช่เป็นความผิดในทางอาญาแต่อย่างใด ฉะนั้น การกระทำละเมิดอำนาจศาลจึงมิใช่ความผิดอาญา

เมื่อได้ศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการออกคำสั่งใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาลของประเทศสหรัฐอเมริกา เครือรัฐออสเตรเลีย และประเทศอังกฤษ เห็นได้ว่า เครือรัฐออสเตรเลีย มีมาตรการการออกคำสั่งใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาลที่มีประสิทธิภาพเนื่องจากมีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่มีชื่อว่า The Office of the Sheriff หรือเจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัย ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยของศาล ทำหน้าที่ในการดูแลความปลอดภัยแก่กระบวนการยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติการรักษาความปลอดภัยของศาล ค.ศ. 2005 บังคับใช้แต่เฉพาะบุคคลที่อยู่ภายในบริเวณศาล กล่าวคือ บุคคลจะต้องอยู่ในบริเวณศาลและบุคคลนั้นเข้าร่วมในศาล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาคดี รวมถึงคู่อริ ในการดำเนินคดี พยาน ลูกขุน ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือผู้สนับสนุน และกฎหมายได้กำหนดสถานที่ตั้งของศาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาล

และมีอำนาจในการออกคำสั่งเพื่อความปลอดภัยที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของศาลด้วย เช่น ออกคำสั่งแก่บุคคลในบริเวณศาลหากมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลนั้นในบริเวณศาลมีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่ขัดขวางบุคคลหรือหลายบุคคลบุคคลอื่น ๆ หรือก่อให้เกิดการก่อกวนหรือการคุกคามบุคคลหรือบุคคลหลายบุคคลอื่น ๆ หรือก่อให้เกิดหรือมีแนวโน้มว่าจะสร้างความหวาดกลัวให้กับบุคคลอื่นหรือบุคคลหลายบุคคลอื่น ๆ ตราบเท่าที่ความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องจะเป็นไปได้ แต่คำสั่งจะต้องมีความสมเหตุสมผลต่อสถานการณ์นั้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดหรือการกำจัด การก่อกวน การก่อกวน การคุกคามหรือการทำให้หวาดกลัว

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงนำมาตราการออกคำสั่งใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล เครือรัฐออสเตรเลีย เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหามาตรการพิเศษเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล เพื่อออกข้อกำหนดใด ๆ ระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล ตามพระราชบัญญัติ เจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 กำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล และรักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พนักงานและลูกจ้างของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งกระทำการตามหน้าที่หรือเพราะเหตุที่จะกระทำหรือได้กระทำการตามหน้าที่ รวมทั้งอาคาร สถานที่ และทรัพย์สินของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาลไว้ แต่กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจศาลออกข้อกำหนดหรือคำสั่งใด ๆ แทนศาลได้ ดังนั้น กรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจศาลได้รับแจ้งหรือได้รับรายงานหรือมีการข่าวว่า พบบุคคลพกมีด อาวุธปืนหรือวัตถุต้องห้ามต่าง ๆ หรือพบบุคคลที่มีพฤติกรรมขัดขวางหรือก่อกวนการพิจารณา คดี การคุมคาม หรือมีแนวโน้มที่จะสร้างความหวาดกลัวในท้องพิจารณา คดี ส่งเสียงดัง โวยวาย ทะเลาะเบาะแว้ง หรือหากมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อว่าบุคคลนั้นมีพฤติกรรมขัดขวางหรือก่อให้เกิดการก่อกวนหรือการคุกคามบุคคล หรือมีแนวโน้มที่จะสร้างความหวาดกลัวให้กับบุคคลอื่นภายในบริเวณศาล อันเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 30 – มาตรา 33 เป็นอำนาจเด็ดขาดของศาลโดยเฉพาะในการออกข้อกำหนดต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อหน้าศาลเท่านั้น เจ้าพนักงานตำรวจศาลไม่สามารถใช้อำนาจในการออกข้อกำหนดหรือคำสั่งใด ๆ แทนศาลได้

ด้วยเหตุนี้ เจ้าพนักงานตำรวจศาลจึงต้องมีอำนาจออกข้อกำหนดหรือคำสั่งใด ๆ ได้ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล และรักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมตามแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. 2565 - 2568

ด้วยเหตุและผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงเสนอเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลสามารถออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาลได้ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล และรักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

ตารางที่ 2 แสดงมาตรการการออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล

ประเทศสหรัฐอเมริกา	เครือรัฐออสเตรเลีย	สหราชอาณาจักร	ประเทศไทย
จากบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 1 (First Amendment) ได้วางหลักเรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นไว้ ทั้งนี้ยังรวมไปถึงสื่อมวลชนด้วย โดยทั่วไปแล้วการโฆษณาผ่านสื่อมวลชนไม่ว่าชนิดใด ๆ เกี่ยวกับคดีที่กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลซึ่งมีลักษณะเป็นการข่มขู่เป็นการสร้างอิทธิพลเหนือศาลหรือเป็นการขัดขวางรบกวนหรือก่อบุปสรรคใด ๆ ต่อการบริหารความยุติธรรมของศาล ย่อมถือได้ว่าเป็นการ	พระราชบัญญัติการรักษาความปลอดภัยของศาล ค.ศ. 2005 กำหนดให้เจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัย หรือ The Office of the Sheriff ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยของศาลมีอำนาจในการออกคำสั่งเพื่อความปลอดภัยที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของศาลด้วย เช่น ออกคำสั่งแก่บุคคลในบริเวณศาล หากมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลนั้นในบริเวณศาลมีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่ขัดขวางบุคคลหรือหลายบุคคลบุคคลอื่น	กฎหมาย The Contempt of Court Act 1981 เป็นการกระทำเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งส่งผลเป็นการแทรกแซงหรือขัดขวางกระบวนการยุติธรรม กำหนดความผิดในลักษณะที่เด็ดขาด ผู้กระทำจึงต้องรับผิดชอบแม้จะมีได้มีเจตนาในการกระทำความผิด ผู้กระทำมีหน้าที่ในการพิสูจน์ความสุจริตในการกระทำของตนเพื่อได้รับการยกเว้นความรับผิดชอบละเมิดอำนาจศาล ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในรูปของคำ	-

ประเทศสหรัฐอเมริกา	เครือรัฐออสเตรเลีย	สหราชอาณาจักร	ประเทศไทย
ละเมิดอำนาจศาลแต่หากคดีที่ได้ถึงที่สุดลงโดยศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว การวิพากษ์วิจารณ์หรือติชมใด ๆ ย่อมสามารถกระทำได้โดยเสรีและไม่มีข้อจำกัดแต่อย่างใด	ๆ หรือก่อให้เกิดการก่อกวนหรือการคุกคามบุคคลหรือบุคคลหลายบุคคลอื่น ๆ หรือก่อให้เกิดหรือมีแนวโน้มว่าจะสร้างความหวาดกลัวให้กับบุคคลอื่นหรือบุคคลหลายบุคคลอื่น ๆ トラบเท่าที่ความประพฤติที่เกี่ยวข้องจะเป็นไปได้ แต่คำสั่งจะต้องมีความสมเหตุสมผลต่อสถานการณ์นั้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดหรือการกำจัด การกักขวาง การก่อกวน การคุกคาม หรือการทำให้หวาดกลัว	พิพากษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท อันได้แก่ ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในทางแพ่ง เป็นกรณีที่ผู้กระทำ ความผิด ไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งของศาล และความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในทางอาญา เป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม	

4.3 การบังคับบริบททรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในบริเวณศาล

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ปัญหามาตรการพิเศษเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ในส่วนของการบังคับบริบททรัพย์สินของผู้กระทำความผิด เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 - มาตรา 34 ได้บัญญัติเรื่องบริบททรัพย์สินไว้ โดยทรัพย์สินนั้นต้องเป็นทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้ให้เพื่อจูงใจให้กระทำความผิด และเป็นดุลพินิจของศาลที่สั่งให้ริบตามกฎหมาย แต่พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ไม่ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจศาลที่จะริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2566 ได้บัญญัติรับรองบุคคลทุกคนย่อมมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกันและรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ทั้งนี้ บุคคลย่อมมีสิทธิและ

เสรีภาพที่จะทำอะไร ๆ ได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญตราบเท่าที่ใช้สิทธิและเสรีภาพเช่นว่านั้น ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติหรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

สิทธิและเสรีภาพอาจแยกได้ 2 ประเภท กล่าวคือ สิทธิเสรีภาพที่เป็นการเด็ดขาด (Absolute Right) กับสิทธิเสรีภาพสัมพัทธ์ (Relative Right) แม้กฎหมายจะรับรองว่าเป็นเสรีภาพแต่ก็ไม่เด็ดขาดเสมอไปอาจถูกรัฐเข้ามาจำกัดสิทธิได้โดยการออกกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้เนื่องด้วยเหตุผลที่รัฐประสงค์ที่จะรักษาประโยชน์ของมหาชนส่วนรวมที่สำคัญกว่าประโยชน์ส่วนบุคคล สิทธิเสรีภาพสัมพัทธ์จึงมีลักษณะเป็นสิทธิเสรีภาพไม่เด็ดขาดในตัวเองเช่นสิทธิในทรัพย์สิน โดยทั่วไปเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินย่อมมีสิทธิที่จะได้ประโยชน์ในทรัพย์สินดังที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 กำหนดไว้ แต่เพื่อความสงบเรียบร้อย และความจำเป็นในการดำเนินกิจการของฝ่ายปกครองในการจัดทำบริการสาธารณะ อันเป็นภาระหน้าที่สำคัญของรัฐ รัฐจึงจำกัดการใช้สิทธิในทรัพย์สินของเอกชนได้ เช่น ยึดทรัพย์ให้ตกเป็นของรัฐหรือการบังคับซื้อ โดยเฉพาะกรณีที่ทรัพย์สินนั้นได้ถูกนำไปใช้ในการกระทำความผิด ทรัพย์สินนั้นจึงเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด รัฐจึงอาจเข้ามามีอำนาจเหนือตัวทรัพย์สินที่จะยึดไว้หรือทำลายเสียตามหลักการที่ภาษิตกฎหมายที่ว่า การกลับสู่พระเจ้า “The rule of deodand”

ประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้กำหนดเกี่ยวกับการริบทรัพย์ไว้เป็นโทษอย่างหนึ่ง การลงโทษจึงต้องปรากฏความผิดดังหลักที่ว่า “ไม่มีความผิดไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” (Nullum crimen, nullum poena sine lege) ส่วนการริบทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา ได้กำหนดไว้ในมาตรา 32 มาตรา 33 และมาตรา 34 โดยแบ่งลักษณะของการริบทรัพย์ ดังนี้ มาตรา 32 เป็นทรัพย์สินที่บังคับให้ริบ โดยทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้ให้เพื่อจูงใจให้กระทำความผิด ส่วนการริบทรัพย์สินอันมีลักษณะเป็นดุลพินิจของศาลที่สั่งให้ริบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 หรือเป็นทรัพย์สินที่กฎหมายกำหนดให้ริบโดยอาจอาศัยอำนาจตามที่มีกฎหมายพิเศษได้กำหนดไว้ แต่ในส่วนการริบทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 (1) นั้น ต้องเป็นการริบทรัพย์ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดซึ่งทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดนั้น ต้องมีลักษณะเป็นทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดโดยตรง จึงส่งผลให้การวินิจฉัยแต่ละคดีทำให้เกิดดุลพินิจที่แตกต่างเป็นกรณีไป

หลักพื้นฐานกฎหมายอาญาต้องคำนึงถึงหลักประกันสิทธิเสรีภาพ โดยกฎหมายที่เกิดจากการบัญญัติเท่านั้นที่สามารถกำหนดให้การกระทำใดการกระทำหนึ่งเป็นความผิด และกฎหมายที่

เกิดจากการบัญญัติเท่านั้นที่สามารถกำหนดโทษสำหรับการกระทำใดการกระทำหนึ่งโดยเฉพาะ เมื่อการลงโทษทางอาญาถือว่าเป็นมาตรการที่รุนแรงที่สุดของรัฐที่ใช้กับประชาชนในรัฐ ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายอาญา ฝ่ายนิติบัญญัติจึงต้องบัญญัติกฎหมายอาญาให้ชัดเจน เพื่อคุ้มครองและ เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชน การกำหนดโทษทางอาญาเป็นไปตามหลักความยุติธรรมให้ได้ สัดส่วนความร้ายแรงของความผิดด้วย โดยการพิจารณาความร้ายแรงของความผิดอาญา ยังต้อง คำนึงถึงความสำนึกทางศีลธรรมของสมาชิกในสังคมในช่วงเวลานั้น ๆ ด้วย เพราะประสิทธิภาพ ในการบังคับใช้กฎหมายยังขึ้นอยู่กับความสำนึกในทางศีลธรรมของบุคคลในสังคม ที่มีความ เปลี่ยนแปลงแบบพลวัตและตามกาลเวลา

ความสำคัญของการที่ต้องมีมาตรการบังคับในทางอาญา กล่าวคือ การใช้มาตรการบังคับ ทางอาญา จะต้องมีความเป็นภาวะวิสัยในการใช้มาตรการบังคับนั้น ๆ ดังนั้น เหตุผลในการใช้ มาตรการบังคับทางอาญา จึงเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นภาวะวิสัย หรือกล่าวอีก นัยหนึ่งคือ การใช้มาตรการบังคับในทางอาญาต้องมีเหตุผลที่อธิบายได้ต่อสาธารณชนนั่นเอง นอกจาก ความเป็นเหตุและผลในการใช้มาตรการบังคับในทางอาญามีผลต่อความเป็นภาวะวิสัยของการใช้ มาตรการบังคับแล้ว ยังมีผลกระทบต่อสังคมส่วนใหญ่อย่างมาก เพราะถ้าการใช้มาตรการบังคับ เน้นหนักไปในทางแก้แค้น ทดแทน ชดเชย ซึ่งเป็นเรื่องของความรู้สึกนึกคิดเป็นหลักหรือใช้โทษ ตามที่เคยลงตามกันมาจากคำพิพากษาที่มีมาก่อน เหตุผลของการให้มาตรการบังคับก็จะถูกลดลง จากเหตุผลในการลงโทษ การใช้มาตรการบังคับชนิดใดก็ตาม ต้องมี “เหตุผล” เสมอว่าทำไม จึงใช้มาตรการบังคับทางอาญาชนิดนั้น ๆ แก่ผู้กระทำความผิดแต่ละรายแต่ละบุคคล เพราะตาม ธรรมชาติแล้วคนแต่ละคนมีบุคลิกนิสัยที่แตกต่างกัน นอกเหนือจากการพิจารณาพฤติกรรม การ กระทำความผิดแล้วยังต้องพิจารณาตัวผู้กระทำความผิดด้วย

โทษริบทรัพย์สิน เพื่อให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้ตกเป็นของรัฐ โดยมีแนวความคิดว่าผู้ที่กระทำความผิดไม่สมควรได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดนั้น จึง ต้องริบเอาบรรดาทรัพย์สินที่มีขอบดังกล่าว เพื่อเป็นการลงโทษผู้นั้น ทั้งยังเป็นการป้องกันมิให้ บุคคลอื่นในสังคมมีแรงจูงใจที่จะกระทำความผิด

ทฤษฎีลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน มีวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับ โทษริบทรัพย์สิน เนื่องจากมีพื้นฐานความเชื่อตามแนวคิดของลัทธิเจตจำนงเสรี ที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคน มีอิสระในการกระทำของตนเองโดยสมัครใจอย่างเสรี การกระทำที่แสดงออกไปย่อมเป็นความ ต้องการของมนุษย์ ไม่มีผู้ใดมาบีบบังคับ ดังนั้น จึงต้องรับผิดชอบของการกระทำของตนเองที่ได้ ก่อขึ้น ซึ่งหากบุคคลใดได้กระทำความผิดก็ย่อมต้องได้รับการลงโทษเป็นสิ่งตอบแทนในการ กระทำของตน จะพิจารณาเพียงแค่ผลที่เกิดจากการกระทำความผิดโดยไม่ได้อภิปรายจาก

ผลกระทบที่เกิดจากการลงโทษ ไม่ว่าจะเป็นการทักท้วงหรือการลงโทษ การลงโทษตามหลักการนี้ตั้งอยู่บนกฎศีลธรรมและความยุติธรรม โดยการลงโทษจะต้องได้สัดส่วนกับผลของการกระทำผิด

ส่วนทฤษฎีลงโทษเพื่อป้องกัน มีความเชื่อว่า เมื่อผู้กระทำความผิดลงมือก่อเหตุนั้นแล้ว ย่อมเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือต่อสังคมโดยรวม โดยไม่สามารถย้อนเวลากลับมาแก้ไข หรือเยียวยาผลแห่งการนั้นให้กลับมามีเดิมได้ จึงควรป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นตั้งแต่ต้น ซึ่งการลงโทษผู้กระทำความผิดย่อมเป็นการข่มขู่ยับยั้งโดยการสร้างความหวาดกลัวให้กับผู้คนในสังคม ส่วนการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยตรงย่อมเป็นการข่มขู่ยับยั้งมิให้ผู้นั้นหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

การลงโทษริบทรัพย์สิน จึงมีวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งและป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิด แม้จะไม่ได้เป็นโทษที่กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้ที่ถูกลงโทษ แต่ได้กระทำต่อทรัพย์สินของผู้นั้นทำให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อฐานะของผู้ถูกลงโทษ อันเป็นการตัดผลประโยชน์ของผู้ที่กระทำความผิดเป็นเสมือนการข่มขู่ยับยั้งและแสดงให้เห็นบุคคลอื่นในสังคมเห็นว่า ผู้กระทำความผิดไม่สามารถใช้ผลประโยชน์ หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดที่ตนก่อขึ้นได้

ประเทศสหรัฐอเมริกา การริบทรัพย์สินได้รับอิทธิพลมาจากประเทศอังกฤษ ได้พัฒนากระบวนการพิจารณาต่อทรัพย์สิน การริบทรัพย์สินโดยฟ้องตัวบุคคลและฟ้องตัวทรัพย์สินโดยตรง การริบทรัพย์สินทางแพ่ง เป็นกระบวนการที่กระทำต่อทรัพย์สินจึงเป็นการป้องกันการกระทำความผิดครั้งใหม่ และปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าว ดังนั้น ทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือทรัพย์สินที่ใช้อำนวยความสะดวกในการกระทำความผิด จึงต้องถูกริบทั้งสิ้น ผู้กระทำความผิดทางอาญาได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือได้ทรัพย์สินนั้นมาจากการกระทำความผิด ที่จะต้องถูกริบให้ตกเป็นของสหรัฐอเมริกา ไม่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับคำพิพากษาอาญา กล่าวคือ การดำเนินกระบวนการริบทรัพย์สินไม่จำเป็นต้องฟ้องบุคคลเป็นจำเลยต่อศาลและหากศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดยกฟ้องจำเลย ก็สามารถดำเนินการกับตัวทรัพย์สินได้ และแม้จำเลยถึงแก่ความตายก็ไม่ทำให้กระบวนการริบทรัพย์สินทางแพ่งสิ้นสุดลง อีกทั้ง จำเลยไม่มีสิทธิอ้างว่าได้ถูกเจ้าหน้าที่ฟ้องริบทรัพย์สินทางอาญาแล้ว จึงไม่สามารถดำเนินการริบทรัพย์สินทางแพ่งของจำเลยได้อีก เนื่องจากไม่คำนึงว่าเจ้าของทรัพย์สินจะถูกศาลตัดสินว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จึงไม่จำเป็นต้องมีคำพิพากษาอาญา ก็สามารถริบทรัพย์สินของจำเลยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้ ส่วนการฟ้องคดีจะต้องฟ้องยังศาลที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ ซึ่งถือเป็นเขตอำนาจศาล เป็นการฟ้องที่ตัวทรัพย์สินนั้นโดยตรง การริบ

ทรัพย์สินในทางแพ่งจะกระทำได้อีกเมื่อต้องมี “เหตุอันควรเชื่อได้” ว่าทรัพย์สินนั้นเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิด โดยรัฐจะต้องแสดงให้เห็นถึงเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินดังกล่าวเชื่อมโยงกับการกระทำความผิด และเจ้าของทรัพย์สินมีภาระการพิสูจน์ว่าทรัพย์สินของตนไม่สมควรต้องถูก ริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดดังกล่าวอาจเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยตรงหรือโดยอ้อม จากการนำทรัพย์สินที่ได้มาโดยตรง

การริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการทางแพ่ง พนักงานอัยการมีหน้าที่นำพยานหลักฐานเข้า สืบเพื่อแสดงเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินนั้นได้ใช้กระทำความผิดหรือได้มาจากการกระทำ ความผิด เพื่อแสดงให้เห็นว่าทรัพย์สินนั้นควรถูกริบหรือไม่ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการผลักระ การพิสูจน์ให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย เมื่อการริบทรัพย์สินด้วยกระบวนการแพ่งเป็นการดำเนินคดีต่อ ตัวทรัพย์สิน จึงสามารถเริ่มต้นคดีโดยการยึดทรัพย์สินและนำเข้ามาอยู่ในอำนาจศาลที่มีเขตอำนาจเหนือทรัพย์สินนั้น ก่อนที่จะดำเนินการริบทรัพย์สินต่อ เพื่อเป็นการป้องกันการจำหน่าย จ่าย โอน หรือซ่อนเร้นทรัพย์สิน

ส่วนกระบวนการริบทรัพย์สินทางอาญา ถือว่าเป็น โทษทางอาญา เป็นอาชญากรรมที่ กระทำลงโดยมุ่งหมายหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ต้องนำโทษริบทรัพย์สินที่รุนแรงมา ใช้เพื่อยับยั้งการกระทำความผิดโดยตรง คำว่า “การริบทรัพย์สินทางอาญา” เป็นกระบวนการริบ ทรัพย์สินซึ่งกระทำต่อบุคคล ด้วยเหตุว่า การริบทรัพย์สินประเภทนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษต่อ ตัวจำเลย โดยหลักแล้วจะริบได้เฉพาะแต่ทรัพย์สินที่ศาลมีคำพิพากษาให้ริบ ดังนั้น จึงบังคับได้ เฉพาะกับทรัพย์สินที่เป็นของจำเลยเท่านั้น และต้องเป็นทรัพย์สินเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดตามคำพิพากษา จึงไม่อาจริบทรัพย์สินของบุคคลภายนอกได้

เครือรัฐออสเตรเลีย การริบทรัพย์สินเป็นระบบที่อิงกับการพิพากษาลงโทษ ในการ ดำเนินการติดตามยึด อายัด หรือริบทรัพย์สิน จึงต้องมีการ พิพากษาคัดสินความผิดของผู้กระทำความผิดก่อน หลักการนี้ปรากฏใน Proceeds of Crime Act 1987 กำหนดให้พนักงาน อัยการสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเมื่อจำเลย ต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิด และยังให้คำจำกัดความคำว่า “ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิด” หมายความว่า ทรัพย์สินที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิด และให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

ต่อมาได้มีการบังคับใช้กฎหมายฉบับใหม่ คือ Proceeds of Crime Act 2002 ได้บัญญัติถึง ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อยู่ในข่ายที่จะริบตามกฎหมาย อันได้แก่ ทรัพย์สินที่ ได้มาทั้งหมด หรือบางส่วนจากการกระทำความผิด รวมถึงเครื่องมือเครื่องใช้ในการกระทำความผิด เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ ที่ถูกใช้ในการกระทำความผิดหรือที่ผู้กระทำความผิดมีเจตนาที่จะใช้

เพื่อกระทำความผิดและหมายความรวมถึงเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดด้วย การริบทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด ทรัพย์สินที่ริบจะตกเป็นของแผ่นดิน และถ้าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่มีทะเบียน รัฐบาลมีสิทธิแก้ไขรายการทางทะเบียนเพื่อเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นได้

มลรัฐนิวเซาท์เวลส์ มีหน่วยงานที่ชื่อว่า เจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัย (Security Officers) ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยในบริเวณศาล การริบทรัพย์สิน การส่งหมาย/คำสั่งและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย/คำสั่งคำพิพากษาของศาล (รวมทั้งหมายจับ) เช่น การค้นบุคคลและยานพาหนะ การริบทรัพย์สินต้องห้าม การจับเฉพาะในกรณีที่บุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าหรือเพิ่งได้กระทำความผิดดังกล่าวหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด เจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยมีอำนาจที่จะเข้าครอบครองและริบสิ่งต่าง ๆ ในศาลได้ เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีสิ่งของต้องห้ามหรืออุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสมหรืออุปกรณ์บันทึกหรืออุปกรณ์อื่น ๆ หรือสื่อบันทึกอื่น ๆ มีอำนาจยึดสิ่งของไว้หรือมอบให้ตำรวจยึดไว้ได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสิ่งของจนเป็นที่พอใจแล้วว่าไม่ต้องเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานและเห็นว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมาย ให้เจ้าหน้าที่ผู้ครอบครองสิ่งของนั้นคืน สิ่งของให้แก่ผู้ถูกยึด หรือถ้าเจ้าหน้าที่ไม่พอใจ ให้มอบสิ่งของ (หรือมีเหตุให้ต้องให้สิ่งของนั้น) แก่ผู้บังคับการท้องที่ หรือผู้บังคับการตำรวจภูธรท้องที่หรือเขตที่ตั้งศาล โดยเร็วตามสมควรแก่เหตุหลังจากการยึดได้ และกฎหมายได้กำหนดให้มีการยึดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว โดยพนักงานอัยการสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดดำเนินการใดกับทรัพย์สินเฉพาะสิ่งของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ต้องหาในความผิดนั้น

ประเทศอังกฤษ การริบทรัพย์สินแบ่งกระบวนการริบทรัพย์สินออกเป็น 2 ประเภท คือ กระบวนการ ริบทรัพย์สินโดยมุ่งพิจารณาเป็นรายบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษบุคคล เป็นการฟ้องผู้กระทำความผิดอาญา จะต้องพิจารณาว่าบุคคลผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ จึงจะลงโทษริบทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวได้ และกระบวนการริบทรัพย์สินโดยมุ่งพิจารณาทรัพย์สิน เป็นกระบวนการพิจารณาคดีที่ดำเนินการโดยตรงเฉพาะต่อตัวทรัพย์สิน และมีผลต่อกรรมสิทธิ์ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาล โดยไม่มีการพิจารณาถึงความผิดของเจ้าของทรัพย์สิน

เมื่อได้ศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดของประเทศสหรัฐอเมริกา เครือรัฐออสเตรเลีย และประเทศอังกฤษ เห็นได้ว่า เครือรัฐออสเตรเลีย มลรัฐนิวเซาท์เวลส์ มีมาตรการ บังคับริบ ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ มีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่ชื่อว่า เจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัย ทำหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติของศาลการรักษาความปลอดภัยในบริเวณศาล มีหน้าที่ดูแลระบบลูกขุน การริบทรัพย์สิน การส่งหมาย/คำสั่งและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย/คำสั่งคำพิพากษาของศาล (รวมทั้งหมายจับ) กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานรักษา

ความปลอดภัยไว้โดยเฉพาะ การค้นบุคคลและยานพาหนะ การริบทรัพย์สินต้องห้าม การจับเฉพาะในกรณีที่บุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าหรือเพิ่งได้กระทำความผิดดังกล่าวหรือ มีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิด เจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัยมีอำนาจที่จะเข้า ครอบครองและริบสิ่งต่าง ๆ ในศาลได้ เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีสิ่งของต้องห้ามหรืออุปกรณ์ที่ ไม่เหมาะสมหรืออุปกรณ์บันทึกหรืออุปกรณ์อื่น ๆ หรือสื่อบันทึกอื่น ๆ เจ้าพนักงานรักษาความ ปลอดภัยมีอำนาจยึดสิ่งของนั้นไว้ได้หรือมอบให้ตำรวจยึดไว้ได้ถ้าเจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัย ได้ตรวจสอบสิ่งของจนเป็นที่พอใจแล้วว่า ไม่ต้องเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน และเห็นว่าเป็นการ ชอบด้วยกฎหมาย ก็สามารถส่งคืนสิ่งของนั้นให้แก่ผู้ถูกยึด หรือถ้าเจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัย ยังไม่พอใจ ก็ให้ส่งมอบสิ่งของ (หรือมีเหตุให้ต้องให้สิ่งของนั้น) แก่ผู้บังคับการ ท้องที่ หรือผู้บังคับ การตำรวจหรือท้องที่หรือเขตที่ตั้งศาลโดยเร็วตามสมควรแก่เหตุหลังจากการยึดได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงนำมาตรการการบังคับริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดของเครือรัฐ ออสเตรเลีย มลรัฐนิวเซาท์เวลส์ เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหามาตรการพิเศษเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ด้านการบังคับริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในบริเวณศาล ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงาน ตำรวจศาล พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 กำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมี ฐานะเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีหน้าที่ รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล ป้องกันและ ปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล และรักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่าย ตุลาการศาลยุติธรรม ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พนักงานและ ลูกจ้างของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งกระทำการตามหน้าที่หรือเพราะเหตุที่จะกระทำหรือ ได้กระทำการตามหน้าที่ รวมทั้งอาคาร สถานที่ และทรัพย์สินของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดหน้าที่และ อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาลไว้แต่กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจศาลริบทรัพย์สิน ของผู้กระทำความผิดได้ หากเจ้าพนักงานตำรวจศาลพบว่าบุคคลมีทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็น ความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้ให้เพื่อจูงใจให้กระทำความผิด เจ้าพนักงานตำรวจศาลต้องยื่นคำร้องต่อ ศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สิน จึงจะมีอำนาจริบทรัพย์สินนั้นได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและ ปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล และรักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่าย ตุลาการศาลยุติธรรม เจ้าพนักงานตำรวจศาลจึงต้องมีอำนาจริบทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิด หรือทรัพย์สินที่ได้ให้เพื่อจูงใจให้กระทำความผิดในบริเวณศาลได้ และมีอำนาจใช้ดุลพินิจพิจารณา ว่าจะส่งมอบทรัพย์สินที่ริบไว้นั้นคืนแก่ผู้กระทำความผิดหรือไม่ หรือจะต้องดำเนินการ

ตามกฎหมายต่อไป หากการกระทำเช่นนั้นอาจเป็นความผิดทางอาญา ตามแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. 2565 - 2568

ตามข้อมูลรายงานสถิติความไม่ปลอดภัยภายในหน่วยงาน หรือเกิดกับบุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนผู้มาติดต่อราชการของศูนย์รักษาความปลอดภัย สำนักงานศาลยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไตรมาส 2 (ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2566) พบว่า มีสิ่งของต้องห้ามเข้ามาภายในศาลยุติธรรม เป็นเปอร์เซ็นต์ร้อยละ 15, หลบหนีการควบคุม เป็นเปอร์เซ็นต์ร้อยละ 23, ความผิดอาชญากรรม เป็นเปอร์เซ็นต์ร้อยละ 23 และอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น จำเลยทำร้ายตนเองเหตุเพลิงไหม้, การชุมนุมประท้วง, การแสดงออกทางการเมือง เป็นต้น เป็นเปอร์เซ็นต์ร้อยละ 39

ด้วยเหตุและผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงเสนอเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีอำนาจริบทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้ให้เพื่อจงใจให้กระทำความผิดในบริเวณศาลได้ และมีอำนาจใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าจะส่งมอบทรัพย์สินที่ริบไว้คืนคืนแก่ผู้กระทำความผิดหรือไม่ หรือจะต้องดำเนินการตามกฎหมายต่อไป หากการกระทำเช่นนั้นอาจเป็นความผิดทางอาญา ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล และรักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

ตารางที่ 3 แสดงมาตรการการบังคับริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในบริเวณศาล

ประเทศ สหรัฐอเมริกา	เครือรัฐออสเตรเลีย	สหราชอาณาจักร	ประเทศไทย
-	พระราชบัญญัติการรักษาความปลอดภัยของศาล ค.ศ. 2005 Court Security Act 2005 Section 12 กำหนดให้เจ้าพนักงานรักษาความปลอดภัย หรือ The Office of the Sheriff ทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยของศาลมี	การริบทรัพย์สินที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคลในบริเวณศาลหรืออาจเป็นหลักฐานของการกระทำความผิดนั้น Courts Act 2003 Section 54 ได้กำหนดไว้ว่ามอบตัวและยึดสิ่งของ (1) หากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของศาลที่ปฏิบัติหน้าที่ของตนเชื่ออย่างมี	-

ประเทศ สหรัฐอเมริกา	เครื่องรัฐออสเตรีย	สหราชอาณาจักร	ประเทศไทย
	<p>อำนาจในการยึดสิ่งของ ต้องห้ามและสิ่งอื่นๆ</p> <p>(1) อำนาจในการเข้า ครอบครองและอายัด สิ่งของบางอย่าง เจ้าหน้าที่ รักษาความปลอดภัยอาจอยู่ ในสถานที่ใดๆ ศาลก็ได้</p> <p>(ก) เข้าครอบครองสิ่งใดๆ ที่เจ้าหน้าที่รักษาความ ปลอดภัยมีเหตุอันควร เชื่อว่าเป็น</p> <p>1. สิ่งของต้องห้าม หรือ</p> <p>2. อุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสม หรือ</p> <p>3. อุปกรณ์บันทึกหรือ อุปกรณ์อื่นๆ ที่ใช้โดยฝ่า ฝืนมาตรา 9 หรือ 9A หรือ</p> <p>4. फिल्म เทป หรือสื่อ บันทึกอื่นๆ ในอุปกรณ์ บันทึกหรืออุปกรณ์อื่นๆ ที่ใช้ในการฝ่าฝืน มาตรา 9 หรือ 9A และ</p> <p>(ข) ยึดสิ่งของนั้น</p>	<p>เหตุผลว่าสิ่งของที่อยู่ใน ความครอบครองของบุคคล ที่อยู่ในหรือพยายามที่จะเข้า ไปในอาคารศาลที่ระบุไว้ใน อนุมาตรา (3) ต้องขอให้ บุคคลนั้นส่งมอบสิ่งของ</p> <p>(2) ถ้าผู้นั้นไม่ยอมมอบ สิ่งของ เจ้าหน้าที่อาจยึดไว้ ได้</p> <p>(3) เหตุผล คือ</p> <p>(ก) อาจเป็นอันตรายต่อการ รักษาความสงบเรียบร้อยใน อาคารศาล (หรือบางส่วน)</p> <p>(ข) อาจทำให้ความปลอดภัย ของบุคคลใดๆ ในอาคารศาล ตกอยู่ในความเสี่ยง หรือ</p> <p>(ค) อาจเป็นหลักฐานหรือ เกี่ยวข้องกับความผิด</p>	